

PRACOVNÍ MATERIÁL

Verze_srpen 2019

Podpora prostřednictvím CLLD v OPZ+

Úvod

Cílem je podpora a řešení problémů osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením, osob sociálně slabších a znevýhodněných, které žijí v prostředí venkova. Jde o podporu konkrétních cílových skupin, a to zejména rodin s dětmi, seniorů, pečujících osob, osob s nízkou mírou kvalifikace a osob obtížně (hůře) uplatnitelných na trhu práce. Podpůrné intervence směřují zejména do oblasti sociálního začleňování, zaměstnanosti a posilování rodinných vazeb. Jsou realizovány v přirozeném prostředí těchto osob, tj. tam, kde na venkově žijí či pracují. Jsou využívány přístupy a nástroje specifické pro venkovské prostředí s důrazem na aktivní zapojování a participaci členů místních komunit, posilování a rozvoj místních zdrojů a řešení problémů specifických pro venkov. Projekty by měly primárně přispět ke zlepšení životní situace osob s ohledem na jejich potřeby, ke zvýšení jejich pracovních příležitostí a dostupnosti služeb v přirozeném prostředí. Veškeré intervence jsou vedeny záměrem posílit soběstačnost venkova a zapojit místní aktéry do pomoci osobám sociálně či zdravotně znevýhodněným a zvýšit tak jejich šance na plnohodnotnější uplatnění a začlenění v místě, kde žijí. Prostřednictvím CLLD tak přispíváme ke zlepšování kvality života ve venkovském prostoru a vyrovnáváme nerovnosti mezi venkovem a městy.

Charakteristika typového projektu – aktivity naplňují základní znaky komunitně vedeného místního rozvoje, tj. projekty CLLD:

- jsou konkrétně zacílené na podporu předem identifikovaných osob žijících v daném území, tj. zpracování projektu musí předcházet detailní zjištění existence cílových skupin a jejich potřeb (mapování, předběžná analýza, místní šetření apod.)
- maximálně využívají místní zdroje, mají lokální rozměr a dosah a přímou vazbu na místní veřejné služby, zaměstnavatele a podniky
- mají komunitní rozměr, tj. podporují, posilují a rozvíjí komunitní principy a komunitní život (vzájemná spolupráce, snaha o budování funkčních partnerství, aktivizace zdrojů k svépomoci, otevřená a transparentní komunikace, sdílení, společné tvoření a realizace netradičních nápadů a neobvyklých/ inovativních způsobů řešení)
- vyznačují se praktičností a pragmatičností svého zaměření a jednoduchostí zvolených postupů a přístupů k řešení daných problémů

Podporovány jsou aktivity s přímým dopadem na podpořené osoby/ členy komunity, obce či města. Jedná se primárně o přímou práci s cílovými skupinami, sekundárně může být podpořena i dílčí koncepční a metodická činnost anebo vzdělávací a osvětové aktivity směřované k cílovým skupinám a k laické i k odborné veřejnosti.

Veškerá podpora v rámci CLLD je vzhledem k jejímu lokálnímu rozsahu a dopadu mimo režim veřejné podpory.

Poznámka MAS LS: Vybrali jsme výčet aktivit, které jsou reálné realizovat v rámci klíčového projektu MAS (vymazali jsme přímé sociální služby, paliativní péči apod).

Není nutné realizovat všechny zde vypsane aktivity. Vše si vysvětlíme na místě v Povrlech.

Charakter podporovaných aktivit – základní oblasti a příklady aktivit v CLLD

1.1

Programy směřující k **aktivizaci a participaci** cílových skupin a zvyšující jejich **zapojování se** do života v obci/ komunitě – posilování sebedůvěry členů komunity a jejich schopností, ochoty a motivace podílet se aktivně na správě místa, kde žijí, vytváření podmínek pro aktivní

PRACOVNÍ MATERIÁL

Verze_srpen 2019

participaci lidí na věcech veřejných, pro zplnomocňování, sdílení zodpovědnosti a zapojování do plánování změn, do rozhodování a do přímé realizace opatření na úrovni sousedství, dané lokality, obce, města, mikroregionu dle individuálních schopností; podpora **komunitní (sociální) práce¹ včetně vzniku, fungování a rozvoje komunitních center²** jako neutrálního a otevřeného prostoru, který umožňuje lidem scházet se, společně vytvářet aktivity a řešit sdílené problémy (členové komunity se aktivně účastní na všech procesech v rámci KC včetně jeho řízení a zajištění běžného provozu) – je kladen důraz na **práci celého společenství**, na kterém se podílejí všichni relevantní aktéři z komunity všech věkových kategorií včetně seniorů a dětí za podpory komunitního (sociálního) pracovníka³, který k tomuto účelu může využívat širokou škálu metod (motivování, zvyšování sebevědomí, podpora vzájemné spolupráce či samoorganizování členů komunity a jejich zapojování do komunitního plánování rozvoje lokality či do iniciace příslušných legislativních změn)

Příklady aktivit:

- **kulturní/ multikulturní aktivity** realizované „samosprávně“, tj. sebeorganizované členy komunity (divadelní představení či výstava fotografií místní mládeže na určitá témata, filmové kluby, specifická podpora členů komunity z pohledu kulturní identity, sebevědomí a překonávání traumat různého charakteru apod.)
- **výchovně/ vzdělávací aktivity** (komunitní knihovny, doučování, motivační semináře pro mládež zaměřené na budoucí uplatnění na trhu práce, výchova k občanství, podpora zvyšování dovedností pracovat s místní komunitou atd.)
- aktivity neformálních skupin veřejnosti a občanských iniciativ vzniklých na základě **zplnomocňujících metod práce** směřujících k řešení místních problémů (rada starších či dospívajících přináší zastupitelstvu náměty na zlepšení kvality života v obci, občansky vedené procesy a projekty, rozvoj zájmových skupin a sítí v sousedstvích přinášející pomoc místním občanům v řešení potřeb a problémů ovlivňujících kvalitu jejich života s dopadem na sociální začleňování a vstup na trh práce, podpora místních lídrů/ autorit z řad členů komunity apod.)
- **environmentální aktivity** a podpora jejich využití (aktivity zaměřené na zvelebování životního prostředí komunity, sběr odpadků, společná kultivace veřejných ploch, komunitní zahrada/ dílna/ doprava atd.)
- **aktivity podporující zapojování cílových skupin do dobrovolnické činnosti** (péče potřebným spoluobčanům na bázi sousedské či generační výpomoci, podpora mezigeneračního setkávání, soužití a spolupráce, dobrovolnické komunitní kluby jako prevence sociálního vyloučení, sousedský jarmark, komunitní kavárna či sdílená kuchyň nebo jídelna, spižárna, lokální potravinová banka včetně zajištění distribuce

---

¹ Komunitní (sociální) práce je založená na propojování sdílených potřeb a existujících zdrojů (lidských, materiálních, finančních či jiných) uvnitř komunity a na stanovování dosažitelných cílů na základě možností dané komunity = zplnomocňující proces, který vychází z posilování místních zdrojů; koncentruje se na silné stránky lidí a je posilován zkušeností malých společných úspěchů více lidí, který zvyšuje předpoklady pro udržitelnost výsledků a dosažených změn

² Komunitní centra umožňují vytvářet prostor pro mobilizaci zdrojů uvnitř komunity a pro pomoc při řešení problémů místní komunity za aktivní účasti všech stran, kterých se tyto problémy dotýkají; nejsou výhradně zaměřena na podporu a zapojování lidí s nějakým druhem znevýhodnění, ale jsou široce otevřena všem lidem, kteří žijí v dané lokalitě – dění v komunitním centru vychází z potřeb a kreativity těchto lidí a může zahrnovat široké spektrum aktivit (např. aktivity kulturní a multikulturní, výchovné a vzdělávací, environmentální či aktivity neformálních skupin veřejnosti a občanských iniciativ a dobrovolnickou činnost)

³ V případě potřeby působí v komunitním centru vedle komunitních pracovníků také pracovník s odbornou kvalifikací sociálního pracovníka podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Může se jednat o sociálního pracovníka obce či místní neziskové organizace s kompetencemi k činnostem vykonávaným v rámci komunitní sociální práce.

PRACOVNÍ MATERIÁL

Verze_srpen 2019

jídla, pomůcek, potřeb pro domácnost nebo ošacení, bazar, sociální šatník a pomoc v nouzi, pořádání veřejných sbírek za účelem podpory těch nejpotřebnějších v obci atd.)

Aktivity podporující rozvoj a posilování prvků **svépomoci, vzájemné pomoci, sousedské výpomoci, sdílení a výměny zkušeností**, podpora **dobrovolnictví a mezigenerační výměny a výpomoci**

Příklady aktivit:

- **komunitní projekty propojující lidi s obdobnými problémy**, např. rodiče s dětmi s hendikepem či rodiče samoživitelé, svépomocné a podpůrné skupiny rodičů, skupinové kluby s přesahem do rozvoje kompetencí, osvojování si nových návyků a zvyklostí, rozšiřování si obzorů v různých disciplínách
- **mezigenerační projekty**, např. hlídání a vyzvedávání dětí aktivními seniory nebo staršími vrstevníky dětí, navštěvování seniorů, osamělých občanů a lidí žijících v izolaci místními dobrovolníky s cílem posilování dobrých vztahů a rozšiřování pocitu sounáležitosti

1.6

Posilování rodinných vazeb s cílem podpořit soudržnost a funkčnost rodiny jako uskupení, které zásadním způsobem ovlivňuje životní cestu každého jednotlivce, utváří jeho osobnost a celkově předurčuje stupeň jeho bio-psycho-sociálního zdraví a pohody po celý život

Příklady aktivit:

- podpora sociálně či zdravotně znevýhodněných osob v rodinách včetně podpory dalších členů rodiny, která pečuje, při naplňování jejich specifických potřeb
- vrstevnická výpomoc a peer programy
- komunitní venkovské tábory s cílem podpořit a rozvíjet přirozené vazby v komunitě („sami sobě“)
- motivační a tranzitní programy pro žáky a studenty posledních ročníků základních a středních škol a mladé nequalifikované neaktivní osoby (NEEDS) s cílem dokončení alespoň základního či středního vzdělání, případně návrat do vzdělávání a zvýšit jejich šance na uplatnění na trhu práce
- podpora ve slaďování péče o děti nebo stárnoucí rodiče s prací a s výkonem své profese
- podpora v aktivním zapojování se seniorů do života v místní komunitě
- programy podporující mezigenerační dialog a soužití

1.7

Vzdělávací a edukační aktivity pro cílové skupiny osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených a pro odbornou i laickou veřejnost s cílem posilovat vzdělávání v informační společnosti a přispívat k rozvíjení schopnosti dobře se orientovat v rychle měnícím se světě

Příklady aktivit:

PRACOVNÍ MATERIÁL

Verze_srpen 2019

- **informování a edukace cílových skupin a laické veřejnosti o psychosociální oblasti** formou přednášek a besed s odborníky s cílem informovat o možnostech, diskutovat o účinných vylepšeních či místních inovacích (podvečerní kluby, sdílecí kruhy, promítání filmů, točení dokumentů apod.) s ohledem a respektem k charakteru místních lidí a k jejich vzdělanostní úrovni a všeobecnému přehledu (lidé se něco nového dozvídají a současně se podílí na organizaci takové akce, tj. aktivně se zapojují, participují)
- **vzdělávání odborné veřejnosti** (pracovníků obcí, místních dobrovolných spolků a nestátních neziskových organizací, zaměstnavatelů, podnikatelů atd.) s cílem posilovat jejich kompetence v oblasti vzájemné spolupráce, aktivizace místních občanů, budování funkčních partnerství a vzájemné spolupráce (přednášky, workshopy, veřejné debaty, exkurze apod.)

Cílové skupiny v CLLD

MAS konkretizuje potřebnost cílových skupin na základě strategie CLLD svého území. Obecně jsou prostřednictvím CLLD podporovány následující cílové skupiny:

- děti a dospívající
- rodiny s dětmi
- dospělí se zdravotním či sociálním znevýhodněním
- osoby v postproduktivním věku a senioři
- pečující osoby
- osoby s vysokou mírou chudoby nebo zadlužení
- osoby s nízkou sociální úrovní a s vysokou mírou izolace
- nízkokvalifikované osoby a osoby obtížně (hůře) uplatnitelné na trhu práce
- odborní pracovníci místních nestátních neziskových organizací, obcí, dobrovolných spolků, zaměstnavatelů a podnikatelů

participující členové komunity

Podklad zpracovalo odd. projektů CLLD (875)